

مسئولیت عملیات رژیم اسرائیل در ایران با آمریکا تقسیم می‌شود

۲۴ خرداد ۱۴۰۴، ۲۰:۰۰
 ساسان کریمی

اطلاعات در خصوص جزئیات حملات رژیم صهیونیستی به جمهوری اسلامی ایران تا لحظه نگارش این یادداشت چندان فربه نیست. اما در عین حال، می‌توان گفت دست کم سه دسته اهداف مد نظر این رژیم قرار داشته‌اند؛ فرماندهان نظامی، شخصیت‌های صنعت هسته‌ای و نیز اماکن هسته‌ای. بنابراین این حملات، ضمن نقض حاکمیت و تمامیت کشور، دارای ابعاد تروریستی نیز بوده‌اند.

در یادداشت حاضر به طور خلاصه به برخی از این ابعاد اشاره شده است: وفق بند ۴ ماده ۲ منشور ملل متحد، اصل تعرض به تمامیت و مرزهای سرزمینی کشورها و استفاده از زور ممنوع است. بنابراین عملیات مذکور به هر صورتی نقض حقوق بین‌الملل بوده است. استفاده نا به جا از عنوان حمله پیشدستانه در این مورد تنها بهانه‌ای برای مشروع جلوه داده این حملات است. چرا که علیرغم تهدیدهای مکرر مستقیم و غیرمستقیم رژیم صهیونیستی، جمهوری اسلامی ایران نشانه‌ای قابل توجه برای حمله به سرزمینهای اشغالی را در ماه‌های گذشته از خود نشان نداده بود و عمده مواضع در واکنش به تهدیدها بود و با لحنی که حاکی از مقابله در در صورت عملیاتی شدن تهدیدها بوده‌اند.

در عین حال، سوابق، رویه‌ها و نقاط مرجع قابل اعتنایی برای ممانعت از تهدید و حمله به اماکن هسته‌ای نیز وجود دارند و قابل اشاره هستند: ماده نهم اساسنامه آژانس بین‌المللی انرژی اتمی، و بیش از همه ماده ۵۶ پروتکل الحاقی، با تأکید مسئولیت این نهاد در حفاظت از اماکن و نیز مواد شکافت پذیر در برابر حمله، انهدام و از جمله خرابکاری، هرگونه اقدامات مخرب را در خصوص تأسیسات هسته‌ای ممنوع کرده است. این امر در قطعنامه های ۴۰۷ کنفرانس عمومی آژانس بین‌المللی انرژی اتمی و نیز قطعنامه ۴۸۷ شورای امنیت ملل متحد نیز مورد اشاره و تصریح قرار گرفته و هیچ شکی را از نظر حقوق بین‌الملل باقی نمی‌گذارد که فراتر از نقض حاکمیت، حمله به تأسیسات هسته‌ای و به خصوص تأسیساتی که حاوی مواد شکافت پذیر هستند، به طریق اولی ناقض حقوق بین‌الملل است.

علیرغم تهدیدهای مکرر مستقیم و غیرمستقیم رژیم صهیونیستی، جمهوری اسلامی ایران نشانه‌ای قابل توجه برای حمله به سرزمینهای اشغالی را در ماه‌های گذشته از خود نشان نداده بود و عمده مواضع در واکنش به تهدیدها بود

در موازات با اسرائیل، طی روز جاری شاهد موضع‌گیری رئیس جمهوری ایالات متحده هستیم که علاوه بر اظهارات قبلی مقامات امریکایی پیرامون «در جریان بودن» این کشور، به گونه‌ای نوشته شده بود که تأیید و تشویق را به ذهن متبادر می‌کرد. در نتیجه، مسئولیت این عملیات، همانطور که رژیم صهیونیستی مایل است، با امریکا تقسیم می‌شود. فارغ از حقوق بین‌الملل، میتوان گفت که چنین عملی در تقابل جدی با عرف بین‌المللی هرگونه مذاکره است.

آنچه مورد نظر رژیم صهیونیستی و امریکاست، تکمیل این عملیات نظامی با به راه انداختن بازی شمات و وارونه نشان دادن ماجراست به طوری که افکار عمومی، ایران را به نوعی مسئول تخریب مذاکرات و بی‌ثباتی در منطقه بداند. اینک به جز عملیات نظامی تلافی‌جویانه بر اساس اصل دفاع از خود که موضوع نوشته حاضر نیست، جمهوری اسلامی ایران باید تلاش کند که ضمن محکومیت رژیم صهیونیستی در مجامع بین‌الملل تا حد ممکن، موضع کشورهای دیگر را به محکومیت رژیم صهیونیستی متمایل کند. این امر البته ساده نیست و نیاز به تراکنش‌های بسیار فراتر از آن چیزی دارد که تاکنون در دستور کار وزارت امور خارجه قرار داشته است. استفاده از تمامی ظرفیت‌های ملی برای چنین رایزنی‌هایی در بالاترین سطح، امروز نیاز حیاتی کشور است.

ایران باید تلاش کند که ضمن محکومیت رژیم صهیونیستی در مجامع بین‌الملل تا حد ممکن، موضع کشورهای دیگر را به محکومیت رژیم صهیونیستی متمایل کند. این امر البته ساده نیست و نیاز به تراکنش‌های بسیار فراتر از آن چیزی دارد که تاکنون در دستور کار وزارت امور خارجه قرار داشته است

همچنین باید توجه کرد که روایت سازی میتواند افکار عمومی را در روزها و هفته‌های پیش رو بر بسازد. نوع فعالیت رسانه‌ای مانند آنچه تاکنون شاهد بوده‌ایم موضوعیتی ندارد و باید طرحی نو در انداخت. چرا که عملکرد امروز رژیم صهیونیستی فاقد هرگونه مبنای حقوقی و مشروعیت سیاسی است و تنها در صورت غفلت قابل توجه روایت سازی ماست که این رژیم ممکن است بتواند دیگران را در این فقره توجیه کند.

باید در نظر داشت که موقعیت کشور در حال حاضر بسیار با گذشته متفاوت است و بهتر است از بضاعت تمام نیروهای سیاسی و چهره‌های ملی برای ایجاد هرچه موفقتر و فراگیرتر انسجام ملی بهره جست. امروز نه ایجاد محدودیت در فضای عمومی، که از قضا گشودن هرچه بیشتر عرصه است که میتواند همراهی‌های قابل توجه و موثری را به همراه آورد.

در بخشهای فنی حقوق و سیاست بین‌الملل نیز مهم است که بتوان از نیروهای کارآمد و موثر ملی بهره کامل برد. دوران رقابت‌های سیاسی و صنفی به سر آمده و ما امروز در بزنگاهی هستیم که تنها با اولویت قرار دادن کشور و قربانی کردن خود و منافع شخصی و جریانی مان است که میتوانیم بر شرایط حاضر فائق آییم.

* استاد مدعو سیاست بین‌الملل در دانشگاه تهران/ مدیر برنامه «سیاست بین‌الملل» اندیشکده رصد هسته‌ای